

BASLAWISH KLASSLARDA TÁRBIYA PÁNIN OQITIWDIŃ ÓZINE TÁN ÓZGESHELIKLARI

Shamurodova Madina Xolmurod qızı

Ájiniyaz atındađı Nókis Mámleketlik Pedagogikalıq Institutı “muzıkalıq tálım”, bakalavr tálım bađdarı 1-kurs studentı.

Omarova Anar

Ájiniyaz atındađı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı “Muzıkalıq tálım” kafedrası assistent oqıtıwshısı.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11183728>

***Anotatsiya.** Bul maqalada baslawish klasslarda tárbiya pánin oqıtıwdıń ózine tán ózgeshelikleri, úzliksiz mánáwiy tárbiya Konsepciyası haqqında sóz etilgen.*

***Gilt sózler:** tárbiya, baslawish klasslarda, kitap hám qollanbalar, ruwxıy-etikalıq.*

RECOGNIZE THE IMPORTANCE OF TEACHING EDUCATION IN PRIMARY GRADES CHARACTERISTICS

***Abstract.** In this article, the unique features of teaching the science of education in elementary grades, the concept of continuous spiritual education are discussed.*

***Key words:** education, elementary school, books and manuals, spiritual and ethical.*

ПРИЗНАТЬ ВАЖНОСТЬ ПРЕПОДАВАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ ХАРАКТЕРИСТИКИ

***Аннотация.** В данной статье рассматриваются уникальные особенности преподавания педагогической науки в начальных классах, концепция непрерывного духовного образования.*

***Ключевые слова:** образование, начальная школа, книги и пособия, духовно-этические.*

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoev basshılıgında 2019-jıl 23-avgust kúni bolıp ótken xalıq bilimlendiriw sistemasın rawajlandırıw, pedagoglardıń tájiriyesi hám jámiyettegi ornın asırıw, jas áwlad ruwxılıgın kóteriw máselelerine arnalğan videoselektor jıynalıısında tálim hám tárbiyanıń áhmiyeti haqqında sóz bardı. Bul jıynalısta Mámleketimiz basshısı jas áwlad tárbiyası, ádep-ikramlılıgı haqqında toqtalıp, “Mektep - bul ómir hám ólim máselesi, keleshek máselesi. Bul másele ni mámleket, hákimiyat hám hákimlerdiń ózi sheshe almaydı. Bul pútkil jámiyettiń wazıypası, minnetine aylanıwı kerek. Mektepti ózgertpey turıp, adamdı, jámiyetti ózgertip bolmaydı”, - dep ayırıqsha atap ótti.

Haqıyqatında da, uzaq jıllar dawamında tárbiya balalar tálimnen bos waqıtında ámelge asırılatuğın qosımsha júklemge - ekinshi dárejeli jumısqa aylanıp, úzil-kesil process bolıp kelgeni hám de jámiyettiń pedagogikalıq mádeniyatı tómenlep, mektepke shekemgi bilimlendiriw, mektep pedagogları, atanalardıń tárbiyağa tiyisli pedagogikalıq-psixologiyalıq bilimleri zaman talaplarına juwap bermey qaldı. Tárbiyada jol qoyılğan qáteler tásirleri kúndelik turmısta, galaba xabar qurallarında, social tarmaqlarda keń talqılanıp, jámiyetshiliktiń qarama-qarsılıqlarına sebep bolmaqta.

Bunday jağdayda Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń “**Ruwxıy-ağartıwshılıq isler natiyjeliligini asırıw boyınsha qosımsha ilajlar haqqında**”ğı 2019-jıl 3-maydağı PQ 4307-sanlı Qararı atqarılıwın támiyinlew, sonday-aq, Ózbekstan Respublikası Ministrler Kabinetiniń 2019-jıl 31-dekabrdegi “**Úzliksiz mánáwiý tárbiya koncepciyasını tastıyıqlaw hám onı ámelge asırıw ilajları haqqında**”ğı 1059 - sanlı Qararınıń shıǵıwı bul millet keleshegi, millet ruwxıy rawajlanıwı ushın ayırıqsha tariyxıy waqıya boldı. Bul koncepciya **8 bap** hám ruwxıy tárbiyanıń úzliksizligini támiyinlewge qaratılğan **61 maqsetli** hám mánzilli wazıypalar rejesinen ibarat bolıp, bunıń ámelge asırılıwı **4 basqıstın** ibarat boladı.

Úzliksiz mánáwiý tárbiya koncepciyasınıń tiykarı milliy tárbiyamız, Unsur Ul Maoliy Kayqawıs, Yusuf Has Hajib, Abu Rayhon Beruniy, Imom Buxoriy, Alisher Nawayı, HusaynVoiz Koshifiy, Abu Nasr Farabiy, Abdulla Avloniy, Mahmudxoja

Behbudiy, Abdurauf Fitrat siyaqlı ullı oyshıllarımızdıń ruwxıy -ilimiy miyraslarına tiykarlangan. Házirgi kúnde dúnyanıń rawajlangan mámleketleri tájiriyesinde sınawdan ótken zamanagóy tárbiya texnologiyalarınan paydalanıw Konceptciyanıń zaman menen birge qádem taslawına xızmet qıladı.

“... Hámme zat tárbiyaǵa baylanıslı. Tárbiya biz ushın ya ómir, ya ólim, ya qutqarılıw, ya apat, ya saadat, ya baxıtsıxlıq máselesidur”, degen edi milliy pedagogikamızdıń ullı tulǵası Abdulla Avloniy. Konceptciya usı hikmetli pikirge mas bolıp, bunda perzentlerimizde milliy rawajlanıwımız ushın eń zárúr pazıyletler: Watanǵa sadıqlıq, isbilermenlik, ideologiyalıq immunitet, aqıbetlilik, juwapkershilik, tolerantlıq, huqıqıy mádeniyat, innovaciyalıq pikirlew, miynetsúygishlik balalıqtan baslap basqıshpa-basqısh rawajlandırıp barıladı. Er jetken ul-qızlarımız ǵárezsiz turmısqa usı pazıyletleri menen kirip baradı. Bul pazıyletleri olardıń ózlerin de, xalqımızdı da baxıtlı qıla aladı.

Úzliksiz mánáwiý tárbiya Konceptciyası ózinde dúnya pedagogikalıq tájiriyesi hám jetiskenliklerin jámlegenligi ayrıqsha aytıp ótildi. Atap aytqanda, Evropa awqamınıń tárbiyalıq usınısları, AQSh tájiriyesinen shaxs erkinligi, isbilermenlik, tabısqa erisiwge umtılıw, Qubla Kareyada jaslar sanasına úrp-ádetler, etikalıq idealardı sińdiriw, Yaponiyanıń “xarakterdi qáliplestiriwge baǵdarlangan tálim”, Qıtaydıń jaqsılıq, haqgóylik, páklik, danalıq hám isenimlilik siyaqlı pazıyletlerdi tárbiyalawǵa qaratılǵan pedagogikalıq tájiriyeberi úyrenilgen.

Konceptciyada Ózbekstanda jaslar tárbiyasın zamanagóy tiykarda ilimiy-texnologiyalıq reformalaw boyınsha alıp barılıp atırǵan jumıslar hám onı búgingi kún mútajliklerinen kelip shıqqan halda ilimiy tiykarlangan tayanış kompetenciýalar, pazıyletler tiykarında qáliplestiriw jumısına úlken áhmiyet berilgen. Bunıń ushın shańaraq, mektepke shekemgi tálim, ulıwma orta, orta arnawlı kásip-óner, joqarı oqıw orınları, máhellelerdiń social-pedagogikalıq sherikligi jańa dárejege kóteriledi.

Konceptciya aldına qoyılǵan wazıypalar:

- ruwxıy-etikalıq tárbıyanı bahalawdıń ilimiy tiykarlangan indikatorların islep shıǵıw;
- tárbıyanıń hámiledarlıq dáwirinen baslanatuǵın, evolyuciyalıq hám úzliksizlik principlerine tiykarlangan metodikasın islep shıǵıw hám turmısta qollanıw;
- úzliksiz tárbıya sistemasında milliy hám zamanagóy pedagogikanıń jedel jetiskenliklerinen nátiyjeli paydalanıw;
- tárbıyalanıwshılar menen birge tárbıyashılardıń da bilimi hám tájiriyesin úzliksiz asırıp barıw;
- shańaraq, bilimlendiriw mekemeleri hám máhelle, sonday-aq, galaba xabar quralları hám basqa da social shólkemler ortasında nátiyjeli sheriklik mexanizmin jolǵa qoyıw;
- ruwxıy tárbıyanıń evolyuciyalıq rawajlanıw hám úzliksizlik principlerine tiykarlanıwdan ibarat.

“Úzliksiz mánáwiý tárbıya Konceptiyası” tórt basqıshta ámelge asırıladı:

Birinshi basqısh - shańaraqlarda (eki dáwir: 1-dáwir - hámile dáwiri, 2-dáwir - bala tuwılǵanınan 3 jasqa shekemgi dáwir).

Ekinshi basqısh - mektepke shekemgi bilimlendiriw 3-6 (7) jasqa shekemgi dáwir.

Úshinshi basqısh - ulıwma orta bilim beriw sistemasında (eki dáwir: 1-dáwir - 7 (6) -10 jas baslawısh klass, 2-dáwir - 11-17 jas orta hám joqarı klasslar);

Tórtinshi basqısh - óndiriste iskerlik kórsetip atırǵan hám bánt bolmaǵan jaslar, sonday-aq, orta arnawlı kásip-óner, joqarı oqıw orınları sistemasında (eki dáwir: 1-dáwir - orta arnawlı kásip-óner hám joqarı tálím menen qamtıp alınbaǵan, sonday-aq, óndiriste iskerlik kórsetip atırǵan hám bánt bolmaǵan jaslar - 17-30 jas, 2-dáwir - orta arnawlı kásip-óner, joqarı oqıw orınlarınıń oqıwshı-studentleri 15-22 (24) jas).

Konceptiya ámelge asıwı ushın juwapker ministrlik hám keńseler:

- Respublika Ruwxıylıq hám aǵartıwshılıq orayı qasında Úzlıksız ruwxıy tárbiya koncepciyasını ámelge asırıw procesin muwapiqlastırıwshı "Mánáwiyy tárbiya" respublika jámiyetshilik keńesin shólkemlestiriw.

- "Úzlıksız mánáwiyy tárbiya" temasında ata-analar, pedagoglar, balalar hám óspirimler ushın sabaqlıqlar, ádebiyatlar, mediaónimler, ilimiy-metodikalıq kompleksin jaratıw.

- mámleket bilimlendiriw standartları, oqıw dástúrleri hám rejeleri tiykarında oqıwshılarda jasına say tayanısh ruwxıy-etikalıq pazıyletler, kompetenciyalarını qáliplestiriw.

- I-XI klasslar ushın "tárbiya" pánin engiziw.

- ulıwma bilim beriw mekemeleriniń "Tárbiya" páni oqıtıwshılardıń tayarlaw, qayta tayarlaw hám mamanlıǵın asırıwdıń shólkemlestirilgen-huqıqıy tiykarların jaratıw hám de ámelge asırıw.

- ata-babalarımızdıń bay ruwxıy miyrasların etikalıq pazıyletler kompleksi bolǵan milliy tárbiya dástúrleri, quralları, formaların úyreniw maqsetinde mámleketimiz aymaqlarına etnopedagogikalıq ekspediciyalardı shólkemlestiriw.

Tóplanǵan tárbiyalıq miyraslar tiykarında kitap hám qollanbalar, kóp tomlı "Milliy tárbiya enciklopediyası" n jaratıw hám de baspadan shıǵarıw.

- jámiyette milliy tárbiya dástúrleri, qádiriyatların qayta tiklewge qaratılǵan fundamental, ámeliy hám innovaciyalıq izertlewlerdi shólkemlestiriw;

- jaslardı shańaraqlıq turmısqa tayarlaw, olarǵa shańaraqtaǵı tartıslı jaǵdaylardı sheshiwdiń huqıqıy hám pedagogikalıq-psixologiyalıq tiykarların úyretiw;

- jaslarda túrli ruwxıy topılıslarǵa qarsı ideologiyalıq immunitetti qáliplestiriwge qaratılǵan profilaktikalıq ilajlardı shólkemlestiriw hám usı sıyaqlı 61 Respublika hám xalıqaralıq kólemdegi ilajlardı nátiyjeli ótkeriw boyınsha wazıypalar belgilep qoyılǵan.

Koncepciyada tárbiyaǵa jańasha, sistemalı qatnas, tayanısh pazıyletlerdi kepillikli joybarlastırıwq hám úyretiwde shańaraq, mektepke shekemgi

bilimlendiriw mekemesi hám de ulıwma orta bilim beriw mekemeleriniń pedagogikalıq múmkinshiliklerin tolıq qollanıw hám olar arasında ilimiy-metodikalıq sheriklikti jańa dárejege kóteriw máselesi rejlestirilgen.

Úzliksiz mánáwiy tárbiya koncepciyasında tárbiya balalar tálimnen bos waqıtında ámelge asırılatuǵın qosımsha júklemge - ekinshi dárejeli jumısqa aylanıp, bunıń áqibetinde tárbiya úzil-kesil process bolıp kelgenligi hám de jámiyettiń pedagogikalıq mádeniyatı tómenlep, mektepke shekemgi tálim, mektep pedagogları, ata-analardıń tárbiyaǵa tiyisli pedagogikalıq-psixologiyalıq bilimleri zaman talaplarına juwap bermey atırǵanlıǵı belgilenip ótıledi. Bunıń áqibetinde jol qoyılǵan qátelerden eń kóp tarqalǵanı - awızsha tárbiya dawam etip atırǵanlıǵı, ata-analar, mektepke shekemgi tárbiya mekemeleri tárbiyashıları, mektep oqıtıwshıları balalarǵa Watanǵa sadıqlıq, juwapkershilik, isbilermenlik hám basqa pazıyetler teoriyalıq maǵlıwmatlarǵa aylanıp, balalardıń ádetlerine aylanbay atırǵanlıǵı, iygilikli pikir, iygilikli sóz, iygilikli ámelge erisilmey atırǵanlıǵı nátiyjesinde jaslardıń Watanǵa sadıqlıq, juwapkershilik, isbilermenlik, mehir-múriwbet haqqında sózleri menen jasına mas ámelleri arasında ayırmashılıq bar ekenligi aytıp ótıledi.

Koncepciyada tárbiyada jol qoyılǵan qáteler bir waqıtta kórinbewi, nadurıs tárbiyanıń tásirleri aradan kóp jıllar ótkennen, jámiyette insan faktorı sebepli júzege keletuǵın social máselelerde kórinwi múmkinligi belgilep ótilgen.

Juwmaq ornında bul úzliksiz ruwxıy tárbiya koncepciyasınan tárbiyanıń sistemalı hám tıǵız baylanıslılıǵın támiyinlewde tómendegishe nátiyjeler kútilip atırǵanın aytıw múmkin:

- koncepciyanıń engiziliwi úzliksiz ruwxıy tárbiya procesiniń sistemalı shólkemlestiriliwine, tárbiya tarawınıń aldınıǵı innovaciyalıq texnologiyalar tiykarında rawajlanıwına, jaslardıń Watanǵa sadıqlıq, isbilermenlik, sabırlılıq, ideologiyalıq immunitet, mehir-múriwbet, juwapkershilik, keńpeyillik, huqıqıy mádeniyat, innovaciyalıq pikirlew, miynetsúygishlik sıyaqlı tayanış

kompetenciýalar menen gárezsiz turmısqa kirip barıwı ushın zárúr shárt-shárayatlar jaratadı.

- shańaraqlar, bilimlendiriw mekemeleri, máhelleler hám kárxanalarda gárezsiz pikirlew hám qarar qabıl qılıw uqıbına iye bolǵan jaslardıń ruwxıy jetiliwi ushın zárúr bolǵan innovaciyalıq social-pedagogikalıq salamat hám turaqlı ortalıq jaratıladı.

- jámiyette ayıpkerlik, ekstremizm, terrorizm, korrupciya, dámegóylik, kózboyamashılıq, ótirikshilik, egocentrizm, etikalıq buzıqlıq, shańaraqlıq ajırasıwlar, mehir-múriwbettiń azayıwı, “ǵalabalıq mádeniyat”qa eliklew, biyparıqlıq, ózgelesiw, perzent tárbiyasında juwapkershiliksizlik, shańaraqqa tiyisli qádiriyatlar krizisi, el-jurt táǵdirine biyparıqlıq sıyaqlı illetler keskin azayadı. Bánt bolmaǵan jaslardıń turmısta óz ornın tabıwǵa, keleshekke bolǵan isenimi asadı. Mámleket dúnyada básekige shıdamlı, bay insan kapitalına iye boladı.

- shańaraq, bilimlendiriw mekemeleri, mámleket shólkemleri hám mámleketlik emes shólkemler, ata-analarda bay milliy tárbiyalıq miyraslarımız haqqında bilimler qalıplese, olardı úyreniw, saqlaw, en jaydıraw, úyretiw arqalı milliy pazıyletlerdiń áwladtan-áwladqa ótip barıwı támiyinlenedi.

- koncepciyanıń ámelge asırılıwı jámiyette ruwxıy-etikalıq ortalıqtıń salamat hám turaqlı bolıwına salmaqlı úles qosadı.

Perzentlerimizdi ilim-pán hám tálim-tárbiya tiykarında kamalǵa keltiriw maqsetke muwapıq eken, óz ornında tárbiya bolsa mánáwiyat penen bekkem baylanıslı. Sebebi jaslar keleshek iyeleri esaplanadı. Jaslarımız tálim-tárbiyasında bolsa ruwxıy tárbiya úlken áhmiyetke iye. Eń áhmiyetlisi, perzentlerimiz tárbiyasına itibarlı bolayıq, usı kóz-qarad balalarımızdı mánáwiy, ruwxıy salamat, óz áke-babalarına, tariyxımızǵa, Watanımızǵa, ana tilimizge, óz milliy qádiriyatlarımızǵa húrmet penen qaraytuǵın barkamal ósip óniwiniń tiykarı bolıp tabıladı.

Kórinip turǵanıday «**Úzliksiz mánáwiy tárbiya Koncepciyası**»nda I-XI klasslar ushın “**Tárbiya**” pánin en jaydıraw máselesi ayırıqsha atap kórsetilgen.

Ministrler Kabinetiniń 2020 jıl 6 iyundaǵı 422-san qararınıń 3-qosımshasında «Ulıwma orta bilim beriw mektep oqıwshıları ushın «Tárbiya» páni **Koncepciyası**”n qabıl etiw belgilengen.

Ózbekstan Respublikası Xalıq bilimlendiriw ministrliginiń «Ulıwma orta tálim mektepleri ushın 2022-2023 oqıw jılına móljellengen tayanış oqıw rejeni tastıyqlaw haqqandığı 2021 jıl 24 dekabrdegi 414 sanlı bwyırığı” tiykarında [21] **oqıw rejege muwapıq baslawısh baslawısh klasslardıń hár bir klasında “Tárbiya” pánin háptege bir saattan ótiw názerde tutılǵan.**

Baslawısh klasslarda «Tárbiya» pánin oqıtıw tómendegishe ózine tán ózgesheliklerge iye:

1-klasslarda oqıwshılar **arızw-árman etiwge** úyretiledi,

2-klasslarda oqıwshılar arızw-ármanına erisiw ushın aldına **maqset qoyıwǵa** úyretiledi,

3-klasslarda oqıwshılar arızw-ármanlarına jetisiwge qaratılǵan **ámeliy háreket** etiwge úyretiledi,

4-klasslarda oqıwshılar arızw-ármanların eresiwge qaratılǵan ózleriniń aldılarına real maqsetler qoyıwǵa úyretiledi.

Baslawısh klass oqıwshılar **A2 kompetenciya** hám qánigelik talapların ózlestiriwi názerde tutılǵan.

Sońǵı jıllarda “**kompetentlik**” hám “**kompetenciya**” máseleleri ayırıqsha dıqqat itibarda bolmaqta.

Ilimiy ádebiyatlarda «kompetenciya» hámde «kompetentlik» túsinikleri qollanıladı. Ullı ilimpazlar I.V.Lyoxina hámde F.N.Petrovalar «**Kompetenciya**» túsinigi latin tilinde «competentsia» – «tiyisli», «bilgili bir tarawdı biliwshi», «tolıq huqıqlı», «belgili bir shaxs yamasa kárxananiń tolıq huqıqlığı», «shaxstıń bilimleri hám tájiriybeleri átirapındaǵı máseleler» - degen mánislerdi bildirse, **kompetentlik** – bul óz bilimleri hám huqıqlarına súyengen halda belgili bir máselelerdi sheshe alıwǵa ılayıqlılıǵı, pikir júrete alıw uqıplılıǵı ekenliginn bildirgen [36]. Ullı psixolog ilimpaz B.D.El’konin bolsa kompetentlikti qánigeniń bilimlilik, kásibine say bolıw,

uqıplılıǵı, bay tájiriyege iye bolıw, juwapkershilikti pedagogikalıq xızmetke sińdirip barıw, óz tarawınıń ustası bolıw hám onıń sırların tereńnen biliw menen baylanıslı ekenligi haqqında pikirlerin bayan etse [59], ilimpaz E.Zeer menen N.Shaxmatovalar bolsa belgili bir taraw qánigesiniń kásiplik kompetentligindegi túrli kórinisler, yaǵnıy kásiplik kompetentliktiń túrleri óz-ara integrallasıp baratuǵınlıǵın bildirgen. Sonday-aq, kásiplik tayarlıq penen onıń ámeliy tájiriyesi, shaxs hám qánige sıpatında ózin-ózi ańlawı, óz kúshine bolǵan isenim, basqalar tárepinen bildirilgen kemshiliklerdi durıs qabıl etiw kásiplik kompetentliktiń tiykarǵı dárejeleri sıpatında analizlegen [32]. Al professor N.A.Muslimov, docent M.Usmanbaeva hámde psixologiya ilimleriniń kandidatu M.T.Mirsolievalar bolsa bul túsiniktiń anglichan tilinen alǵanda «qábilet», - degan mánisti bildirip, ol psixologiyalıq izleniwlerdiń nátiyjesinde ilimge kirip kelgen túsinik ekenligin aytıp ótedi [38].

«**Kompetenciya**» hámde «**kompetentlik**» túsinikleri **oqıtıwshıǵa** qarata da, **oqıwshıǵa** qarata da qollanıladı.

Oqıtıwshınıń kompetenciya hám kompetentligi – bul oqıtıwshılıq kásbine qoyılatuǵın talaplardan kelip shıǵıp, kompetentli muǵállim degenimizde óz kásibi boyınsha bilim, kónlikpe hám uqıplılıqlardı tereńnen ózlestirgen halda olardan maqsetke muwapıq paydalana alıwı názerde tutıladı.

Al **oqıtıwshınıń kompetenciya hám kompetentligi** degenimizde bolsa oqıtıwshılardıń oqıw pánlerinen iyelegen bilim, kónlikpe hám uqıplılıqların maqsetke muwapıq hám nátiydeli paydalana alıwı, turmısta qollay biliwi názerde tutıladı.

Tárbiya páni boyınsha da oqıtıwshılardıń iyelegen bilim, kónlikpe hám uqıplılıqların ámelde, turmısta nátiyjeli qollanıwına qaratılǵan **A2 kompetenciylardı** iyelewi názerde tutılǵan. Bul kompetenciylar tikkeley baslawısh klass oqıtıwshılardıń qoyılatuǵın kompetenciya talapları bolıp tabıladı.

A2 kompetenciylar:

Arzu-árman qıla aladı,

Maqsetti qoya aladı onı ámelge asırıwǵa umtıladı,

Kritikalıq pikirlew qábiletine iye boladı,
 Juwapgershilikti sezinedi,
 Birgelikte isley aladı,
 Ádep-ikramlılıq qaǵıydalarına ámel qıladı,
 Durıs háreketleniwge ámel qıladı hám qollap-quwatlaydi,
 Processlerde baslama (iniciativa) kórsetedi,
 Ózin-óz rawajlandıradı,
 Óziniń iskerligin ózi analizley aladı,
 Átirap ortalıqqa unamlı qatnasta bola aladı.

Demek, «Ulıwma orta bilim beriw mektepleriniń oqıwshıları ushın «Tárbiya» páni koncepciyasın»da balada aktiv puqaralıq poziciyanı qáliplestiriw kózde tutılǵan. Yaǵnıy **tárbiya páni** oqıwshılarda aktiv poziciyanı qáliplestiriw, olardıń hár tárepleme sociallasıwǵa kómeklesiw, nátiyjeli túrde birgelikte islesiw, waqtın mazmunlı shólkemlestiriw, milliy, mánáwiý hám ulıwmainsanıyılıq qádriyatları húrmet etiw, ózleriniń intellektual hám dóretiwshilik potencialın júzege shıǵarıwǵa xızmet etedi.

REFERENCES

1. Исмадова Н. ва бошқалар. Тарбия 1-синфлар учун дарслик. Т.: 2020. “Ғафур Ғулом” номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи
2. Ismatova N., Ruzieva D., Islamov Z., Rahimjanov D., Sattarov SH., Zamanov Z., Mahmudov O., Zakirova S., Madalieva S., Shermuxammedova S., Akkulova S., Muminova L., Xalmuxammedova N. 1-klass oqıwshıları ushın sabaqlıq. 1-basılım- T.ǒafur ǒulam atındaǵı baspa-poligrafıyalıq dóretiwshilik úyi.2020-64 b.
3. Ismatova N., Zokirova S., Mominova L., Rahimjonov D., Ruzieva D., Islomov Z., Sattarov Sh., Zamanov Z., Mahmudov O., Madalieva S., Shermuhammedova S., Akkulova S., Holmuhammedova N. . 2-klass

- oqiwshilari ushin sabaqliq.1-basilm- T.Ġafur Ġulam atındaġibaspa-poligrafialıq dóretiwshilik úyi.2020.- b.
4. Краткий словарь иностранных слов. (Под редакцией И.В.Лёхина и проф. Ф.Н.Петрова. 5-переработанное и дополненное издание. Государственное издательство иностранных и национальных словарей. –М.: 1950г. - 456с. стр.174.
 5. Tajimuratova S. BASQARIW DÁREJESIN ILIMIY DÁREJEDE RAWAJLANDIRIW //NRJ. – 2024. – Т. 1. – №. 2. – С. 24-27.
 6. Tajimuraova S. S. INFORMATION AND COMMUNICATIONS IN MANAGEMENT //Journal of Integrated Education and Research. – 2022. – Т. 1. – №. 5. – С. 509-511.
 7. Saginbaevna T. S. FORMATION OF STUDENTS'SKILLS OF INDEPENDENT PERFORMANCE THROUGH THE TEACHING OF ART HISTORY //Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development. – 2022. – Т. 9. – С. 386-392.
 8. Тажимуратова Ш. С. САНЪАТШУНОСЛИК ФАНЛАРИНИ ЎҚИТИШ ОРҚАЛИ ТАЛАБАЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ИШЛАШ КЎНИКМАЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. – 2023.
 9. Shaxnoza T., Rayxan K. JOYBARLARDIŇ SHÓLKEMLESTIRIWSHI STRUKTURALARI //NEW RENASSAINCE CONFERENCE. – 2024. – Т. 1. – №. 2. – С. 124-128.